

Obsah

PŘEDMLUVA	21
PŘEDMLUVA K ČESKÉMU VYDÁNÍ	25

ČÁST I

PROBLÉM HOSPODÁŘSKÉHO USPOŘÁDÁNÍ

1. KAPITOLA

JE USPOŘÁDÁNÍ DŮLEŽITÉ?	31
1.1 Uspořádání podnikání	31
1.1.1 Krize a změna u General Motors	31
1.1.2 Toyota	34
1.1.3 Hudson's Bay Company	36
1.1.4 North West Company	37
1.2 Organizační strategie moderních firem	40
1.2.1 Salomon Brothers a odvětví investičního bankovníctví	40
1.3 Hospodářské změny ve východní Evropě	44
1.3.1 Nedávná historie	44
1.3.2 Budování socialismu	45
1.3.3 Pád komunismu	47
1.4 Hlavní rysy organizačního úspěchu a selhání	49
Cvičení	51

2. KAPITOLA

HOSPODÁŘSKÁ ORGANIZACE A ÚČINNOST	53
2.1 Pohled na hospodářské organizace	53
2.1.1 Formální organizace	53
2.1.2 Úroveň analýzy: transakce a jednotlivci	55
2.2 Účinnost	56
2.2.1 Pojem účinnosti	57
2.2.2 Účinnost alokace zdrojů	57
2.2.3 Účinnost organizací	58
2.2.4 Účinnost jako pozitivní princip	59

2.3	Úkoly koordinace a motivace	60
2.3.1	Specializace	60
2.3.2	Potřeba informací	61
2.3.3	Organizační metody pro dosažení koordinace	62
2.4	Analýza transakčních nákladů	64
2.4.1	Typy transakčních nákladů	65
2.4.2	Rozměry transakcí	66
2.4.3	Meze přístupu pomocí transakčních nákladů	70
2.5	Vliv bohatství, maximalizace hodnoty a Coaseova věta	72
2.5.1	Princip maximalizace hodnoty	73
2.5.2	Coaseova věta	77
2.5.3	Přístup pomocí transakčních nákladů versus alternativní pohledy	78
2.6	Cíle organizace	79
2.6.1	Maximalizace zisku	79
2.6.2	Další cíle a zájmy podniků	80
2.7	Modelování motivace a chování lidí	82
2.7.1	Racionální teorie	82
2.8	Případová studie: Koordinace, motivace a účinnost na trhu praktikantů lékařství	84
2.8.1	Problémy párování a neúspěšná řešení	84
2.8.2	Národní program párování praxí	85
2.8.3	Vývoj a přetrvávání forem organizace	89
	Souhrn	90
	Bibliografické poznámky	92
	Odkazy	93
	Cvičení	94

ČÁST II

KOORDINACE: TRHY A MANAGEMENT

3. KAPITOLA

VYUŽITÍ CEN PRO KOORDINACI A MOTIVACI	99
3.1 Ceny a koordinace	100
3.1.1 Jediný cíl a jediný vzácný zdroj	102
3.1.2 Vysvětlení vyváženosti trhu	104
3.1.3 Rozšíření a problémy	105

13.4	Výkonnostní plat pro CEO?	583
13.4.1	Stanovení platu CEO	583
13.4.2	Debata o odměňování vrcholových manažerů	584
13.4.3	Úkoly a pokušení vrcholových manažerů	586
13.4.4	Maximalizace hodnoty a pobídky	586
13.4.5	Empirické důkazy výkonnosti a platu	588
13.4.6	Ovlivňuje plat CEO výkonnost?	593
13.4.7	Důsledky a závěry	595
	Souhrn	596
	Bibliografické poznámky	598
	Odkazy	598
	Cvičení	599

ČÁST VI

FINANCE: INVESTICE, STRUKTURA KAPITÁLU A ŘÍZENÍ SPOLEČNOSTÍ

14. KAPITOLA

	KLASICKÁ TEORIE INVESTIC A FINANČÍ	603
14.1	Klasická ekonomie investičních rozhodnutí	604
14.1.1	Fisherův separační teorém	604
14.1.2	Čisté dnešní hodnoty	607
14.1.3	Strategické investice jako konstrukční rozhodnutí	610
14.2	Klasické analýzy rozhodnutí o finanční struktuře	612
14.2.1	Modiglianiho-Millerovy analýzy	613
14.2.2	Alokace investičního kapitálu trhem	617
14.3	Investiční riziko a hodnota kapitálu	618
14.3.1	Riziko a výnosnost	618
14.3.2	Model stanovení cen kapitálových aktiv	623
14.3.3	Očekávání, stanovení cen aktiv a účinnost	625
14.4	Informace a ceny finančních aktiv	626
14.4.1	Formy hypotézy dokonalých trhů	626
14.4.2	Empirické důkazy hypotéz dokonalých trhů	630
14.4.3	Krátkozraké trhy a krátkozraký management	631
14.4.4	Důsledky nových teorií pro organizace	635

Souhrn	637
Bibliografické poznámky	639
Odkazy	640
Cvičení	642

15. KAPITOLA

FINANČNÍ STRUKTURA, VLASTNICTVÍ A ŘÍZENÍ SPOLEČNOSTI . . . 645

15.1 Změny v řízení akciových společností: Modely a polemiky	646
15.1.1 Změny v řízení akciových společností v 80. letech	646
15.1.2 Nárůst dluhu	648
15.1.3 Debata	652
15.1.4 Mezinárodní modely financování a vlastnictví	655
15.2 Finanční struktura a stimulance	657
15.2.1 Sřet zájmů: Manažeré versus vlastníci	657
15.2.2 Sřet zájmů: Věřitelé versus další dodavatelé kapitálu	661
15.2.3 Motivace vlastníků ke sledování	664
15.2.4 Motivace věřitelů ke sledování	669
15.2.5 Náklady úpadku a neplnění závazků	670
15.2.6 Finanční struktura, stimulance a hodnota	674
15.3 Signalizace a finanční rozhodování	675
15.3.1 Dluh a vlastní jmění	675
15.3.2 Dividendy, sledování a signalizace	677
15.3.3 Cíle při výběru finanční struktury	678
15.4 Řízení akciové společnosti	678
15.4.1 Mechanismus řízení	679
15.4.2 Násilná převzetí a restrukturalizace v USA v 80. letech	681
15.4.3 Obrany proti násilnému převzetí	688
15.4.4 Následky	694
15.5 Alternativy k veřejně vlastněným akciovým společnostem	696
15.5.1 Veřejné obchodní společnosti	698
15.5.2 Dobročinné aktivity a obecně prospěšné společnosti	700
15.6 Souhrn	703
Bibliografické poznámky	709
Odkazy	709
Cvičení	712

ČÁST VII

NÁVRH A DYNAMIKA ORGANIZACÍ

16. KAPITOLA

HRANICE FIRMY A JEJÍ STRUKTURA	717
16.1 Měnicí se podstata firmy	718
16.1.1 Vznik průmyslového podniku	718
16.1.2 Rozvoj multidivizionální formy	719
16.1.3 Multiproduktové firmy	721
16.1.4 Hybné síly změny: Komplementarity a moment	723
16.2 Vnitřní struktura firmy	724
16.2.1 Výhody multidivizionální formy	724
16.2.2 Problémy řízení firmy rozdělené na divize	727
16.3 Vertikální hranice a vztahy	735
16.3.1 Výhody zásobování prostřednictvím trhu	736
16.3.2 Výhody vertikální integrace	740
16.3.3 Alternativní vertikální vztahy	747
16.4 Horizontální rozsah operací a struktura	756
16.4.1 Konkurenční strategie a inovace uspořádání	757
16.4.2 Směry expanze divizí	758
16.4.3 Nevýhody horizontální expanze	759
16.5 Obchodní spojení	765
16.5.1 Keiretsu	769
Souhrn	770
Bibliografické poznámky	773
Odkazy	773
Cvičení	773

17. KAPITOLA

VÝVOJ PODNIKÁNÍ A NÁRODOHOSPODÁŘSKÉ SYSTÉMY	777
17.1 Přítomnost a budoucnost podnikání	778
17.1.1 Technologické a organizační změny ve výrobě	778
17.1.2 Odvětví služeb	781
17.1.3 Globalizace hospodářské aktivity	781
17.1.4 Inovace vlastnictví, financování a řízení	783
17.1.5 Lidské zdroje	784

17.2	Přítomnost a budoucnost hospodářské restrukturalizace ve východní Evropě a v SSSR	785
17.2.1	Komunistický a kapitalistický systém	785
17.2.2	Řízení transformace	786
17.3	Budoucnost ekonomie, organizací a managementu	788
SLOVNÍČEK POJMŮ		789
REJSTRÍK		815

3.2	Základní věta ekonomie blahobytu	107
3.2.1	Neoklasický model národního hospodářství se soukromým vlastnictvím	107
3.2.2	Rozsah platnosti neoklasického modelu	114
3.3	Pobídky a přenos informací na trhu	118
3.3.1	Pobídky na trzích	118
3.3.2	Informační účinnost trhů	119
3.4	Neoklasický model a teorie uspořádání	121
3.4.1	Selhání trhu	121
3.4.2	Selhání trhu a organizace	126
3.5	Využití systému cen v organizacích	127
3.5.1	Způsoby vnitřního uspořádání firem	127
3.5.2	Transferové ceny v multidivizionálních firmách	129
3.6	Souhrn	134
	Bibliografické poznámky	135
	Odkazy	136
	Cvičení	138

4. KAPITOLA

	KOORDINACE PLÁNŮ A ČINŮ	141
4.1	Rozmanitost problémů koordinace a jejich řešení	144
4.1.1	Atributy konstrukce	144
4.1.2	Atributy inovace	146
4.1.3	Porovnání systémů koordinace	147
4.2	Ceny versus množství: Odhad křehkosti	148
4.2.1	Některé příklady	149
4.2.2	Matematická formulace a analýza	152
4.2.3	Konstantní a rostoucí výnosnost s hromadností	155
4.3	Šetření informacemi a komunikací	157
4.3.1	Informační požadavky plánování výroby	157
4.3.2	Posuzování informační účinnosti	158
4.3.3	Plánování s atributy konstrukce	161
4.4	Koordinace a strategie podnikání	164
4.4.1	Rozsah, možnosti a základní kompetence firmy	165
4.4.2	Komplementarity a konstrukční rozhodnutí	167
4.4.3	Komplementarity, atributy inovace a selhání koordinace	170

4.5 Řízení, decentralizace a způsoby koordinace	174
4.5.1 Centralizace a decentralizace	174
4.5.2 Role managementu při koordinaci	175
Souhrn	177
Bibliografické poznámky	179
Odkazy	179
Cvičení	180
Matematický dodatek	
Formální model konstrukčních rozhodnutí	182

ČÁST III

MOTIVACE: SMLOUVY, INFORMACE A STIMULACE

5. KAPITOLA

OMEZENÁ RACIONALITA A SOUKROMÉ INFORMACE	189
5.1 Dokonalé, úplné smlouvy	190
5.1.1 Požadavky uzavírání úplných smluv	190
5.1.2 Problémy skutečného uzavírání smluv	191
5.2 Omezená racionalita a neúplnost smluv	193
5.2.1 Omezená racionalita	193
5.2.2 Odraz omezené racionality ve smlouvách	195
5.2.3 Vlivy neúplnosti smluv	197
5.2.4 Investice a účelová aktiva	199
5.2.5 Uzavření závazku	205
5.3 Soukromé informace a oportunismus před uzavřením smlouvy	206
5.3.1 Smlouvání o prodeji	207
5.3.2 Stimulační účinnost	211
5.3.3 Účinné dohody při velkém počtu účastníků	213
5.3.4 Náklady vyjednávání	215
5.4 Náklady měření a investice do vyjednávací pozice	216
5.4.1 Diamantový monopol De Beers	216
5.4.2 Investice do vyjednávacích výhod	218
5.5 Nepříznivý výběr	218
5.5.1 Nepříznivý výběr a uzavírání trhů	220
5.5.2 Nepříznivý výběr a přidělování	223

5.6	Signalizace, prosévání a autoselekce	225
5.6.1	Signalizace	226
5.6.2	Prosévání	228
5.7	Důsledky	232
	Souhrn	232
	Bibliografické poznámky	235
	Odkazy	235
	Cvičení	237

6. KAPITOLA

MORÁLNÍ RIZIKO A VÝKONNOSTNÍ STIMULY	241	
6.1	Pojem morálního rizika	242
6.1.1	Pojištění a špatné chování	242
6.1.2	Dopad morálního rizika na účinnost	243
6.1.3	Důsledky morálního rizika	244
6.2	Případová studie: Krize spojitelných a úvěrových sdružení v USA	246
6.2.1	Odvětví spoření a úvěrů	246
6.2.2	Pojištění vkladů a podstupování rizika: Příklad	247
6.2.3	Stimuly pro podstupování rizika s vypůjčenými fondy	250
6.2.4	Zvrácený vliv konkurence	252
6.2.5	Podvody v S&L	253
6.2.6	Kdo je vinen?	253
6.3	Veřejné versus soukromé pojištění	254
6.3.1	Další programy pojištění a záruk vlády USA	254
6.3.2	Soukromé, nebo státní pojištění?	256
6.3.3	Morální rizika v soukromém životním pojištění	257
6.4	Morální riziko v organizacích	257
6.4.1	Morální riziko a ulejvání zaměstnanců	257
6.4.2	Špatné chování manažerů	260
6.4.3	Morální riziko ve finančních smlouvách	262
6.5	Řízení morálního rizika	265
6.5.1	Sledování	266
6.5.2	Přímé pobídkové smlouvy	267
6.5.3	Kauce	270
6.5.4	Udělej si sám, změny vlastnictví a přeuspořádání	272

6.6	Náklady ovlivňování a jednotné vlastnictví	274
6.6.1	Jednotné vlastnictví a selektivní intervence	274
6.6.2	Ovlivňování intervence	275
6.6.3	Náklady ovlivňování a neúspěšné fúze	276
6.7	Souhrn	277
	Bibliografické poznámky	279
	Odkazy	280
	Cvičení	281
	Příloha: Matematický příklad pobídkové smlouvy	283

ČÁST IV

ÚČINNÁ STIMULACE: SMLOUVY A VLASTNICTVÍ

7. KAPITOLA

SDÍLENÍ RIZIKA A POBÍDKOVÉ SMLOUVY	291
7.1 Pobídkové smlouvy jako reakce na morální riziko	291
7.1.1 Zdroje náhodnosti	292
7.1.2 Vyvažování rizik a stimulů	293
7.2 Rozhodování při neurčitosti a hodnocení finančního rizika	294
7.2.1 Výpočet středních hodnot a rozptylů	295
7.2.2 Jistotní ekvivalent a odměna za riziko	296
7.2.3 Odměna za riziko a maximalizace hodnoty	297
7.3 Sdílení rizika a pojištění	297
7.3.1 Jak pojištění snižuje náklady podstoupeného rizika	298
7.3.2 Účinné sdílení rizika: Matematický příklad	298
7.3.3 Optimální rozložení rizika při zanedbání stimulů	300
7.4 Principy pobídkového odměňování	300
7.4.1 Odvození výplaty od měřené výkonnosti	301
7.4.2 Model pobídkového odměňování	302
7.4.3 Princip informativnosti	307
7.4.4 Princip intenzity stimulace	310
7.4.5 Princip intenzity sledování	316
7.4.6 Princip stejné odměny	319
7.4.7 Dočasná stimulace: Západkový efekt	324
7.5 Morální riziko u rizikově neutrálních podřízených	330
7.5.1 Problémy při uvažování rizikově neutrálního podřízeného	330

Souhrn	333
Bibliografické poznámky	334
Odkazy	335
Cvičení	337
Příloha	340
Přehled statistických pojmů	340
Hodnocení finančního rizika: jistotní ekvivalent a odměna za riziko ..	341

8. KAPITOLA

RENTY A ÚČINNOST	343
8.1 Když má rozdělování vliv na účinnost	343
8.2 Účinné mzdy pro stimulaci zaměstnání	346
8.2.1 Model Shapiro - Stiglitz	346
8.2.2 Matematický příklad: Srovnávací bod účinných mezd	352
8.2.3 Marxistický pohled na účinné mzdy	355
8.2.4 Další stránky a užití teorie účinné mzdy	356
8.3 Pověst v roli prosazovatele smlouvy	359
8.3.1 Základní teorie: Pověst při opakovaných transakcích	359
8.3.2 Mnohoznačnost, složitost a meze pověsti	363
8.3.3 Pokročilá teorie: Pověst podpořená institucemi	367
8.4 Usilování o rentu, náklady ovlivňování a účinné postupy rozhodování	370
8.4.1 Renta a kvazirenta	370
8.4.2 Usilování o rentu ve veřejném a soukromém sektoru	371
8.4.3 Návrh uspořádání: Optimalizace ovlivňování	375
8.4.4 Náklady ovlivňování a právní systém	381
8.4.5 Participativní management	383
Souhrn	385
Bibliografické poznámky	387
Odkazy	388
Cvičení	389

9. KAPITOLA

VLASTNICTVÍ A MAJETKOVÁ PRÁVA	395
9.1 Pojem vlastnictví	395
9.1.1 Zbytkové řízení	395
9.1.2 Zbytkové výnosy	398
9.1.3 Párování zbytkového řízení a výnosů	399

9.2	Přehodnocení Coaseovy věty	402
9.2.1	Špatně definovaná majetková práva a tragédie občanstva	403
9.2.2	Neobchodovatelná a nezaručená majetková práva	407
9.2.3	Náklady vyjednávání a omezení Coaseovy věty	411
9.2.4	Právní překážky obchodu	412
9.2.5	Transakční náklady a účinné přiřazení vlastnických nároků	415
9.2.6	Etika soukromého vlastnictví	417
9.3	Předvídání vlastnictví aktiv	419
9.3.1	Účelovost aktiva a problém přepadení	419
9.3.2	Neurčitost a složitost	421
9.3.3	Frekvence a životnost	423
9.3.4	Obtížné měření výkonnosti	424
9.3.5	Provázanost	426
9.3.6	Lidský kapitál	427
9.4	Vlastnictví složitých aktiv	427
9.4.1	Vlastnictví složitých výnosových toků	427
9.4.2	Kdo vlastní veřejnou akciovou společnost?	428
9.4.3	Či zájmy by měly být důležité?	430
	Souhrn	434
	Bibliografické poznámky	436
	Odkazy	437
	Cvičení	437

ČÁST V

ZAMĚSTNÁVÁNÍ: SMLOUVY, ODMĚŇOVÁNÍ A KARIÉRY

10. KAPITOLA

	ZAMĚSTNANECKÁ POLITIKA A ŘÍZENÍ LIDSKÝCH ZDROJŮ	443
10.1	Klasická teorie mzdy, zaměstnanost a lidský kapitál	444
10.1.1	Mzdy a úroveň zaměstnanosti	444
10.1.2	Lidský kapitál	445
10.1.3	Nedostatky klasického modelu	446
10.2	Pracovní smlouvy a pracovní vztahy	447
10.2.1	Zaměstnání jako vztah	447
10.2.2	Pracovní smlouvy	447
10.2.3	Implicitní smlouvy	451
10.2.4	Sdílení rizika a zaměstnanecké vztahy	452
10.2.5	Vypůjčování a zapůjčování v zaměstnaneckých vztazích	459

10.3	Najímání, zadržení a odlučování	459
10.3.1	Najímání	460
10.3.2	Zadržení	467
10.3.3	Odlučování	471
10.4	Případová studie: Politiky lidských zdrojů v Japonsku	474
10.4.1	Najímání a zadržení	474
10.4.2	Ochrana zájmů stálých zaměstnanců	475
	Souhrn	477
	Bibliografické poznámky	479
	Odkazy	479
	Cvičení	481

11. KAPITOLA

VNITŘNÍ TRHY PRÁCE, PRACOVNÍ ZAŘAZENÍ A POVYŠOVÁNÍ . . . 485

11.1	Vnitřní trhy práce	486
11.1.1	Modely segmentace trhu práce	486
11.1.2	Platy na vnitřních trzích práce	488
11.2	Zdůvodnění vnitřních trhů práce	491
11.2.1	Dlouhodobé zaměstnání	491
11.2.2	Politika povyšování	492
11.2.3	Spojení platu s pracovním zařazením	499
11.2.4	Vnitřní trhy práce jako systémy	503
11.3	Náklady ovlivňování, stimulační a pracovní zařazení	508
11.3.1	Problém pracovního zařazení	509
11.3.2	Reakce organizací	510
11.4	Jmenování a zásady výš-nebo-ven	512
11.4.1	Jmenování	514
11.4.2	Zásady výš-nebo-ven	516
	Souhrn	517
	Bibliografické poznámky	520
	Odkazy	520
	Cvičení	521

12. KAPITOLA

ODMĚŇOVÁNÍ A MOTIVACE . . . 525

12.1	Formy a funkce odměňování	525
12.1.1	Rozličné formy výplaty	525
12.1.2	Cíle politiky odměňování	527

12.2	Stimulace výkonnosti jednotlivců	528
12.2.1	Co motivovat?	528
12.2.2	Výslovný pobídkový plat	529
12.2.3	Úkolové sazby	530
12.2.4	Provize z tržeb	535
12.2.5	Osobní pobídkový plat v jiném kontextu	538
12.2.6	Zjišťování soukromých informací zaměstnanců	541
12.2.7	Implicitní pobídkový plat	543
12.3	Hodnocení výkonnosti	544
12.3.1	Hodnocení výkonnosti při výslovné výkonnostní mzdě	545
12.3.2	Hodnocení výkonnosti v subjektivních systémech	546
12.4	Popis práce	550
12.4.1	Popis práce a pobídkový plat	552
12.4.2	Programy obohacení práce a komplementarita úkolů	554
12.4.3	Zodpovědnost a osobní záležitosti	555
12.5	Pobídkový plat skupin zaměstnanců	556
12.5.1	Formy stimulace skupin	556
12.5.2	Efektivita smluv o skupinové stimulaci	560
12.6	Spravedlivý a nestranný plat	563
	Souhrn	565
	Bibliografické poznámky	567
	Odkazy	567
	Cvičení	568

13. KAPITOLA

	ODMĚŇOVÁNÍ MANAŽERŮ	569
13.1	Modely a trendy při odměňování vrcholových manažerů	570
13.1.1	Odměňování CEO velkých firem v USA	570
13.1.2	Modely a porovnání	573
13.1.3	Manažeři na střední úrovni	575
13.2	Motivace podstupování rizika	577
13.2.1	Záhada	578
13.2.2	Investiční rozhodování manažerů a riziko lidského kapitálu	578
13.2.3	Stimulace podstupování rizika	580
13.2.4	Placení za investiční návrhy	580
13.3	Pozdržené odměny	581
13.3.1	Problémy závazku	582